

**АНАЛІЗ СУТНОСТІ ПОНЯТЬ «ФІНАНСОВИЙ НАГЛЯД»,
«ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ», «ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ» ТА
«ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ»**

Гриценко Л.Л., Духно Ю.О.

Сумський державний університет, м. Суми

Ефективність функціонування всіх суб'єктів інфраструктури фінансового ринку значною мірою залежить від здійснення фінансового нагляду, регулювання, контролю та моніторингу, чіткої організації їх виконання, дотримання законодавчих та нормативно-правових актів тощо. Тому існує необхідність проведення детального аналізу сутності зазначених понять.

В науковій літературі різниця між термінами «фінансовий нагляд» та «фінансове регулювання» є досить розмитою. Поняття фінансового регулювання розкрито у Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», визначення поняття «фінансовий нагляд» у законодавчій базі відсутнє. Проте ключовою відмінністю даних понять доцільно вважати те, що фінансове регулювання являє собою процес створення та виконання встановлених норм і правил діяльності фінансових установ, а фінансовий нагляд передбачає діяльність держави для забезпечення дотримання фінансовими посередниками вимог стосовно їх діяльності з метою забезпечення стабільного функціонування фінансового сектора країни.

Чітке розмежування відсутнє і між поняттями «фінансовий нагляд» та «фінансовий контроль». Проте, найбільш доречно вважати нагляд окремим видом (формою) контролю. Основна відмінність полягає в тому, що фінансовий нагляд передбачає лише виявлення існуючих порушень вимог законодавства, тоді як в межах контролю може здійснюватися припинення протиправної діяльності суб'єктів фінансового сектору чи притягнення винних до відповідальності. Тобто нагляд спрямований виключно на дотримання норм законодавства, у той час як контроль забезпечує законність, дотримання дисципліни та правопорядку і здійснення заходів впливу щодо суб'єктів фінансового сектору.

Що стосується фінансового моніторингу, то його слід розглядати як складову фінансового нагляду (чи фінансового контролю). Особливістю, яка відрізняє його від фінансового нагляду, є спрямування саме на виявлення операцій, пов'язаних з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму. Тобто відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» фінансовий моніторинг спрямований на відстеження лише умисних порушень, здійснених суб'єктами фінансового сектору, тоді як фінансовий нагляд передбачає виявлення всіх порушень (умисних і неумисних). Отже, для стабільної діяльності фінансової системи важливим напрямом державної політики є здійснення ефективного фінансового нагляду, регулювання, контролю та моніторингу. Наявність чітких відмінностей між сутністю даних понять дозволяє відділити фінансовий нагляд від інших форм діяльності держави та забезпечити його існування у вигляді окремого поняття.